

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 05.07.2024 r.

PS-II.431.18.2024.12

Pani
Katarzyna Andrzejczak
Dyrektor
Miejsko Ośrodka Pomocy Społecznej
w Luboniu
ul. Źródłana 1
62-030 Luboń

ZALECENIA

POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), zwanej dalej *ustawą*, *ustawą o pomocy społecznej* lub określanej skrótem *ups*, zespół inspektorów z Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Luboniu, z siedzibą pod adresem: ul. Źródłana 1, 62-030 Luboń, zwanym dalej *Ośrodkiem* lub *OPS*.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań określonych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, w okresie od 1.01.2023 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów merytorycznych. Dodatkowych wyjaśnień w trakcie kontroli udzielał Dyrektor Ośrodka p. Katarzyna Andrzejczak oraz jego zastępca p. Justyna Juskowiak. Szczegółowe ustalenia z kontroli, zawarto w protokole kontroli, podpisanym przez Kierownika Ośrodka w dniu 17.06.2024 r.

Ilekroć w niniejszym piśmie użyto wyrazu *ustawa*, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz skrótu *K.p.a.*, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

Dyrektor i zastępca Dyrektora Ośrodka posiadają wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Na podstawie art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej Burmistrz Miasta Luboń upoważnił Dyrektora i zastępcę Dyrektora do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy.

Miasto Luboń posiada Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2025, co jest zgodne z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Strategia zawiera elementy wymienione w art. 16 b ust. 2 ww. ustawy.

W trakcie kontroli przedstawiono Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, przygotowaną przez MOPS Luboń wspólnie z Urzędem Miasta Luboń, zawierającą dane wymagane w tym dokumencie zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej. Dokument został przekazany w dniu 28.04.2023 r. do Urzędu Miasta Luboń, w celu przedstawienia przez organ wykonawczy radzie gminy. W trakcie kontroli przedstawiono również Ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2023, która na pierwszy dzień czynności kontrolnych (23.04.2024 r.) została sporządzona i przygotowana do przekazania Burmistrzowi Miasta Luboń.

W MOPS w Luboniu zatrudnionych jest dziewięciu pracowników socjalnych w łącznym wymiarze czasu pracy 8 i 7/8 etatu. Biorąc powyższe pod uwagę ośrodek spełnia wymóg w zakresie liczby zatrudnionych pracowników socjalnych określonych w art. 110 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców miasta Luboń– zgodnie z przedstawionym zaświadczeniem 29743, w tym 29350 zameldowanych na pobyt stały i 393 osób na pobyt czasowy, na 1 pracownika socjalnego przypada 3305 mieszkańca, co oznacza, że Ośrodek nie spełnia wymogów zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby mieszkańców gminy. Biorąc również pod uwagę liczbę rodzin objętych pracą socjalną (zgodnie z danymi ze sprawozdania MRIPS-03 za okres od I-XII 2023 pomocą w formie pracy socjalnej objętych było 150 rodzin i 378 osób w rodzinach), MOPS spełnia wymóg określony w art. 110 ust. 11 ustawy dotyczący ilości zatrudnionych pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną.

We wszystkich sprawach decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a ich wydanie poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego. Każda ze skontrolowanych decyzji zawierała podstawę prawną, uzasadnienie oraz pouczenie. W większości przypadków podstawy prawne decyzji zawierały wszystkie niezbędne przepisy, na których organ oparł się wydając rozstrzygnięcie, natomiast pouczenia zawierały informacje o prawach i obowiązkach świadczeniobiorców. Wywiady środowiskowe, które znajdowały się w poddanych kontroli aktach były sporządzone na prawidłowym, zgodnym z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (zwanym dalej *rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego*), (Dz.U. z 2021 r. poz. 893) druku wywiadu. Większość z nich była kompletnie i poprawnie wypełniona. Część wywiadów dot. stałych form pomocy tj. pomocy w formie usług opiekuńczych została przeprowadzona po terminie 6 miesięcy. Prawie w każdej ze spraw poddanych kontroli zebrano komplet niezbędnej do ustalenia sytuacji klienta dokumentacji. Wywiady środowiskowe były przeprowadzone w terminie 14 dni roboczych od powzięcia wiadomości o konieczności przeprowadzenia. Dochód osób i rodzin uzyskujących prawa do świadczeń z pomocy społecznej każdorazowo obliczany był prawidłowo. Nie stwierdzono przypadków przyznania świadczenia osobom nieuprawnionym, ani nieprawidłowości związanych z ustaleniem jego wysokości.

Z uwagi na ustalenia opisane poniżej, jednostkę kontrolowaną oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sposób sprawienia pogrzebu odbywa się na zasadach ustalonych z Burmistrzem Lubonia tj. zgodnie z regulaminem zamówień publicznych obowiązującym w MOPS Luboń. Zapłaty za sprawienie pogrzebu ośrodek dokonuje na podstawie faktury wystawionej przez firmę, której pochówek został zlecony. Ośrodek zleca sprawienie pogrzebu firmie prowadzącej usługi pogrzebowe po uprzednim ustaleniu z Dyrektorem MOPS zakresu usług pogrzebowych oraz kosztów z tym związanych. Firma pogrzebowa jest wyłaniana każdorazowo na podstawie rozeznania cen rynkowych. Wybrana zostaje firma oferująca najkorzystniejszą cenę.

Zatem, sprawowanie pogrzebu nie zostało ustalone w drodze uchwały organu stanowiącego, co jest niezgodne z art. 44 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) - jeśli nie wskazano konkretnego organu gminy, należy stosować przepisy ogólne, przewidujące domniemanie kompetencji rady gminy, wynikające z art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Nieprawidłowości w decyzjach administracyjnych, przyznających świadczenia z pomocy społecznej, szczegółowo opisane w protokole kontroli w tym:

- powoływanie w 27 podstawach prawnych decyzji przepisów nie znajdujących zastosowania w sprawie, tj. nieadekwatnych do ustalonego stanu faktycznego i sytuacji klienta lub rodzaju świadczenia, będącego przedmiotem decyzji;
- w większości decyzji nie powołano w podstawach prawnych stosownych, mających szczególny związek z wydaniem decyzji, przepisów;
- powoływanie w podstawach prawnych decyzji w sposób nieprawidłowy publikatora ustawy o pomocy społecznej;
- powoływanie w podstawach prawnych decyzji w sposób nieprawidłowy publikatorów : KPA- 2 decyzje; ustawy o pomocy społecznej- 3 sprawy;
- błędnie wskazano publikator ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w 1 decyzji;
- brak pouczenia o możliwości wniesienia ponaglenia w 5 zawiadomieniach o przedłużeniu postępowania.

Nieprawidłowości stwierdzone w postępowaniach administracyjnych, dotyczących przyznania świadczeń z pomocy społecznej, w tym:

- w 9 przypadkach nie przeprowadzono aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego w ustawowym terminie, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej;
- w 1 przypadku dot. przyznania usług opiekuńczych wniosek został złożony przez córkę klientki- brak potwierdzenia przez klienta na wniosku- co jest niezgodne z art. 102 ups;
- w 1 przypadku w wyniku analizy dokumentacji klienta stwierdzono, że w miesiącu listopadzie 2023 r., nie dokonano zmiany zasiłku stałego w związku z utratą przez klienta dodatku mieszkaniowego w październiku (pracownik socjalny podczas wywiadu ustalił, że klient nie otrzymuje już dodatku mieszkaniowego; w miesiącu grudniu 2023 r. nie dokonano zmiany decyzji przyznającej zasiłek stały (dochód wzrósł o ponad 10%)- co jest niezgodne z art. 106 ust 3a ups
- w 3 przypadkach brak oświadczenia o stanie majątkowym (zdarzenie losowe, dps- wywiad alimentacyjny, zas. celowy- przy wywiadzie część I), które ma znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub wysokości świadczeń z pomocy społecznej, dla ustalenia wysokości odpłatności za świadczenia z pomocy społecznej lub dla weryfikacji uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, wysokości tych świadczeń lub odpłatności za te świadczenia;
- w 1 przypadku dot. zdarzenia losowego brak oświadczeń o uzyskiwanych dochodach;
- w 1 przypadku dot. przyznania SUO skrupulatnie ustalono możliwość skorzystania z zaleconych przez lekarza usług w ramach NFZ, jednak z uwagi na trudności w uzyskaniu dokładnych informacji od instytucji nie ustalono w jakim zakresie dziecko może korzystać z zaleconych usług w placówkach NFZ, co wydaje się być niezbędne w toku podjęcia decyzji w sprawie SUO;
- w 1 przypadku dot. przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych w uzasadnieniu decyzji nie wskazano przesłanek nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności;
- w 2 przypadkach dot. umorzenia postępowania w sprawie zmiany decyzji przyznającej usługi opiekuńcze brak potwierdzenia odbioru decyzji przez klienta;
- w 5 przypadkach dot. zasiłku celowego brak wyjaśnienia w uzasadnieniu treści przepisów, na których organ oparł się wydając rozstrzygnięcie decyzji;
- w 5 przypadkach dot. zasiłku celowego brak części faktycznej uzasadnienia decyzji;

- w 1 sprawie dot. zasiłku celowego znajduje się potwierdzenie odbioru decyzji za pośrednictwem poczty polskiej w dniu 24.01.23 r., ~~co~~ jest sprzeczne z oświadczeniem klienta jakoby odebrał osobiście decyzję w terminie 06.02.23 r.

Ponadto stwierdzono poniżej opisane uchybienia:

Uchybienia stwierdzone w postępowaniach dotyczących przyznania świadczeń z pomocy społecznej:

- w 2 sprawach dot. specjalistycznych usług opiekuńczych w aktach brak potwierdzenia odbioru decyzji;
- w 1 przypadku dot. zdarzenia losowego pod notatką, w której znajduje się opis sytuacji rodziny brak podpisu osoby sporządzającej;
- w 4 przypadkach tj. 1 dot. przyznania wynagrodzenia dla opiekuna prawnego oraz 3 dot. zmiany odpłatności za usługi opiekuńcze brak potwierdzenia odbioru pisma przez klienta.

Uchybienia w kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych:

- w 1 sprawie plan pomocy sporządzony przez pracownika socjalnego- (odmowa zas. stałego i zas. celowego na żywność) został spisany z data wcześniejszą niż pismo z Policji informujące że klient przebywa w areszcie śledczym, przy czym fakt przebywania w areszcie śledczym był jedną z przesłanek odmowy;
- w 1 sprawie dot. przyznania usług opiekuńczych nie wskazano przyczyn udzielenia pomocy (str.13 wywiadu);
- w 1 sprawie dot. przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych w części I-diagnoza sytuacji nie zaznaczono zasadności przyznania pomocy;
- w 1 sprawie dot. przyznania usług opiekuńczych w opisie sytuacji brak odniesienia do kwestii podniesionych w karcie zgłoszenia (z informacji przekazanych przez pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad wynika, że sytuacja przedstawiona w zgłoszeniu nie potwierdziła się);
- w 1 sprawie dot. odmowy przyznania schronienia brak zatwierdzenia planu pomocy przez Dyrektora MOPS Luboń;
- w 1 sprawie dot. zasiłku celowego specjalnego (na opał) brak zatwierdzenia planu pomocy przez Dyrektora MOPS;
- w 1 sprawie dot. zdarzenia losowego brak daty zatwierdzenia planu pomocy przez zastępcę Dyrektora MOPS;
- w 1 sprawie dot. specjalistycznych usług opiekuńczych w wywiadzie brak daty sporządzenia planu pomocy, brak określenia dokładnego zakresu usług w wywiadzie;
- w 1 sprawie wezwano klienta do osobistego stawienia się w Ośrodku celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego (dot. wywiadu nr II- na rzecz mamy przebywającej w DPS);
- w 1 sprawie dot. specjalistycznych usług opiekuńczych przeprowadzając wywiad środowiskowy cz. II nie wskazano kim dana osoba jest dla klientki;
- w 3 sprawach dot. pobytu w DPS brak daty przy podpisie zastępcy kierownika oraz zaznaczenia „zatwierdzenia lub zatwierdzenia z następującymi zastrzeżeniami lub odrzucenie planu”;
- w 1 przypadku dot. pomocy w formie usług opiekuńczych brak możliwości ustalenia daty przeprowadzenia wywiadu środowiskowego gdyż data została wpisana nieczytelnie.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, zalecam:

1. Aktualizacje rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzać w terminie wskazanym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
2. Wyeliminowanie nieprawidłowości w wydawanych decyzjach administracyjnych w sprawach uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej:
 - powoływanie w podstawach prawnych decyzji przepisów znajdujących zastosowanie w sprawie, zgodnie z ustalonym stanem faktycznym i sytuacją klienta lub rodzajem świadczenia, będącego przedmiotem decyzji, powoływanie aktualnych na dzień wydania decyzji aktów prawnych wraz z aktualnymi publikatorami, co będzie zgodne z art. 107 § 1 pkt. 4 kpa, Konstruowanie uzasadnienia decyzji w taki sposób aby zawierało uzasadnienie faktyczne oraz prawne, a także wyjaśnienie tych przepisów, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia, co będzie zgodne z art. 107 § 3 kpa.
3. Kompletowanie dokumentacji zgodnie z art. 107 ust 5b uops,
4. Zachować szczególną staranność przy ustalaniu sytuacji dochodowej, z uwzględnieniem zapisów art. 8 ustawy o pomocy społecznej.
5. W związku z wymogami art. 107 K.p.a. zobligować pracowników odpowiedzialnych za sporządzanie decyzji administracyjnych do zachowania staranności przy redagowaniu podstaw prawnych decyzji oraz ich bieżącej aktualizacji. Jednocześnie wskazane jest wzmoczenie nadzoru nad redagowaniem decyzji przez pracowników.
6. Wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w postępowaniach administracyjnych, dotyczących przyznania świadczeń z pomocy społecznej, w tym:
 - a) dochowanie należytej staranności przy sporządzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym: rzetelne i dokładne wypełnianie druków rodzinnych wywiadów środowiskowych m.in.: zapis informacji wskazujących na faktyczny stan zdrowia oraz informacji o udzielonej pomocy ze strony rodziny, uzupełnianie ich o daty w wymaganych miejscach oraz podpisy, odnotowywanie potrzeb i oczekiwań klientów na drukach rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz umieszczanie w planach pomocy wszystkich informacji, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, przeprowadzanie wywiadów na aktualnych kwestionariuszach wywiadów środowiskowych oraz przechowywanie w dokumentacji klientów kompletnych tj. zawierających wszystkie strony wywiadu środowiskowego co będzie zgodne z Rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
 - b) każdorazowe zatwierdzenie pomocy przez Dyrektora MOPS lub inną uprawnioną osobę, co będzie zgodne z Rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
 - c) każdorazowe stosowanie się do przepisów kpa, dotyczących doręczeń oraz przechowywanie w aktach sprawy zwrotnych potwierdzeń odbioru decyzji.
7. Spowodowanie podjęcia przez organ stanowiący uchwały w sprawie zasad sprawienia pogrzebu, co będzie zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Ponadto, w związku ze stwierdzonymi uchybieniami, rekomenduję:

1. Przy przeprowadzaniu rodzinnych wywiadów środowiskowych, rozważyć możliwość stosowania oświadczeń o stanie majątkowym, jako dokumentu służącego do ustalenia sytuacji klienta.
2. Wyeliminowanie stwierdzonych w toku kontroli uchybień związanych z wydanymi decyzjami administracyjnymi, w tym przy konstruowaniu podstaw prawnych decyzji administracyjnych, uwzględnianie tylko tych paragrafów, ustępów oraz punktów przywoływanych artykułów, które

mają zastosowanie w danym stanie faktycznym, sytuacji klienta lub rodzajem świadczenia będącego przedmiotem decyzji.

3. Dochowanie należytej staranności przy tworzeniu decyzji i pism administracyjnych.

Informacje końcowe

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej przysługuje Pani prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Wojewody Wielkopolskiego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych. Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 12.000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń.

z up. Wojewody Wielkopolskiego

Hanna Zawadka

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

*/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
klasyfikowanego certyfikatu/*

Do wiadomości:

Burmistrz Miasta Luboń

pl. Edmunda Bojanowskiego 2

62 - 030 Luboń